

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ У БАНКУ. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ

© Говорун Д.А. , 2011

Важливість корпоративного управління стала очевидною протягом ХХ-ХХІ століть, хоча об’єктивна необхідність виникла паралельно із створенням таких корпоративних структур. Низка економічних колапсів протягом зазначених століть призвела до мільярдних втрат у різних сферах економіки. Особливо актуальним вивчення корпоративного управління вбачається на фоні останніх економічних негараздів, спричинених рецесією. Показовими в даному контексті виявилися гучні банкрутства американських, європейських корпорацій і не тільки. Основною причиною таких подій можна вважати проблеми в управлінні корпорацією.

Необхідність корпоративного управління в банку обмовлена тим, що недоліки чи помилки в ньому можуть привести до підризу стабільності фінансової системи. Більше того, недосконале корпоративне управління може привести до втрати впевненості з боку ринку щодо можливості банку здійснювати управління активами, що в свою чергу, може спричинити проблеми з ліквідністю тощо.

Наукова література з корпоративного управління на сьогодні має у своєму розпорядженні низку фундаментальних досліджень, що й становлять основу для подальшого розвитку корпоративного управління у даній сфері. Проте, говорити про існування єдиного підходу до трактування терміну “корпоративне управління” практично неможливо. Огляд наукової літератури свідчить про наявність серед трактувань науковців певних спільних рис, що дає змогу віднести їх до того чи іншого спрямування.

Етимологію терміну “корпоративне управління” можна пов’язувати з давньогрецькою та латинню (так як в обох мовах присутні схожі слова). “Корпоративний” (“corporate”) можна також розглядати від латинського corpus, що значить “організація”, “тіло” та походить від латинського дієслова corrogare (трансформуватися в одне тіло, організацію), звідки можна стверджувати, що корпорація представляє “організацію” людей, тобто групу осіб, уповноважених діяти як одна особа (у сучасному трактуванні як юридична особа). “Управління” (“governance”) можна розглядати від латинізованого грецького gubernatio у значенні менеджменту або органу, що здійснює управління та походить від грецького κυβερναο – направляти, скеровувати, вести у певному напрямку тощо. [1]

Підходи до визначення сутності поняття “корпоративне управління” мають певну спільну позицію щодо врахування виключного переважання інтересів акціонерів банку. Варто зазначити, що певні науковці визначають корпоративне управління як процес, систему відносин, згідно яких банк обслуговує інтереси власників. Інші науковці схильні визначати корпоративне управління як систему відносин між власниками банку та його менеджментом, що дозволяє здійснювати стратегічний контроль за діяльністю банку, забезпечувати стабільність його діяльності, створення прибутку. [2]

Розуміння сутності корпоративного управління варто також розглядати з позиції поступового розвитку корпоративних структур. Нові форми організації, підходи в управлінні, а також особливості розвитку корпорацій створювали передумови виникнення різних напрямів у розумінні проблем корпоративного управління та шляхів їх вирішення.

Так, у відповідності із визначенням Світового банку, корпоративне управління об’єднує норми законодавства, нормативні акти та практику господарювання в приватному секторі, що дозволяє корпораціям залучати фінансові та кадрові ресурси, ефективно здійснювати господарську діяльність і, таким чином, продовжувати своє функціонування, підвищуючи довгострокову економічну вартість акцій та захищаючи при цьому інтереси акціонерів та суспільства в цілому. [3]

Згідно позицій певних вітчизняних дослідників під корпоративним управлінням у банку варто розглядати систему економічних відносин, які виникають в процесі розробки, затвердження, реалізації та контролі за реалізацією стратегічних рішень органами управління корпорації, від імені та інтересах широкого кола стейкхолдерів, насамперед клієнтів, власників, трудового колективу, з метою створення прибутку та забезпечення стійкості банку. [4]

Банки мають певні особливості, котрі також варто враховувати. Широке коло зацікавлених у роботі банку осіб, різні особливості та характеристики традиційних і нетрадиційних банківських операцій, менший ступінь їх прозорості покладають чимало викликів на корпоративне управління. Саме ці характеристики і будуть робити корпоративне управління банком відмінним від корпоративного управління інших компаній.

1. Clarke, T. *International corporate governance: a comparative approach* / Thomas Clarke. – Routledge, 2007. – 352p. – ISBN 041532310X. 2. Mallin, C. *Corporate governance* / C. Mallin, USA: Oxford University Press, 2004. – 279p. – ISBN 019928900X. 3. *Рекомендації щодо реформи корпоративного управління в Україні //Звіт місії Світового банку в Україні.* – К.: 2002. – 59 с. 4. Костюк, О. М. *Корпоративне управління в банку: монографія* / О. М. Костюк. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2008. – 332с. – ISBN 978-966-8958-26-7.

О.І. Гудзь

Національний університет „Львівська політехніка”

ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ МАШИНОБУДІВНОЇ ПРОДУКЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД

© Гудзь О.І., 2011

Концепція життєвого циклу товару (ЖЦТ) була сформована Т.Левітом у 1965 році і на теперішній час розглядається у працях багатьох науковців, зокрема, Л.В.Балабанової, С.С.Гаркавенко, С.М.Ілляшенка, А.О.Старостіної, Ф.Котлера, Н.І. Чухрай та ін. Під ЖЦТ переважно, розуміють період часу, протягом якого товар перебуває на ринку. В основному ЖЦТ розділяють на чотири етапи: впровадження, зростання, зрілість, спад або вихід з ринку. У деяких працях, вище згаданим етапам, ще передує етап розроблення.

У своїх дослідженнях розглядаємо життєвий цикл машинобудівної продукції (серійне виробництво), який пропонуємо розділити на життєвий цикл у сфері обігу та повний життєвий цикл.

ЖЦТ у сфері обігу відображає проміжок часу, від коли готова продукція сходить з конвеєра у сферу споживання, до вибуття даної продукції у зв'язку із завершенням терміну її експлуатації. Розглядаємо такі три етапи [1, с.248]:

1) розгортання (обсяги виготовленої продукції збільшуються щороку на величину планової потужності підприємства);

2) стабільний розвиток (інтенсивність виготовлення продукції співпадає з її вибуттям, причому процес вибуття розпочинається через час, який відповідає розрахунковому терміну експлуатації цієї продукції);

3) згорання (припиняється виготовлення даної продукції і спостерігається її вибуття із сфери споживання у зв'язку із завершенням терміну експлуатації).

Повний ЖЦТ ще доповнюється періодами підготовки (коли продукція не виготовляється) та освоєння виробництва (коли обсяги виготовлення продукції зростають від нуля до планової потужності).